

ŠTANDARDY DODRŽIAVANIA ZÁKAZU SEGREGÁCIE VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Organizácia:	1.Materská škola 320
Identifikačné číslo organizácie (IČO) / Zriaďovateľ školy:	00329581
Adresa školy:	1.Materská škola 320, 053 34 Švedlár
Štát:	Slovenská republika
Riaditeľ/Riaditeľka školy:	Bc. Veronika Jarábeková
Vypracované dňa:	07.09.2025
Schválené dňa:	08.09.2025
Účinnosť od:	09.09.2025
Účel predpisu:	Vnútorná smernica na prevenciu a odstraňovanie segregácie vo výchovno- vzdelávacom procese
Podpis:	

ČLÁNOK 1.

ÚVODNÉ USTANOVENIE

1. Tento dodatok upravuje záväzné pravidlá, zásady a opatrenia na predchádzanie, identifikáciu a odstraňovanie segregácie vo výchove a vzdelávaní v podmienkach 1.Materskej školy 320, Švedlár (ďalej len „škola“).
2. Vychádza zo Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní, ktoré vydalo Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaM SR“) ako podporný nástroj na zabezpečenie rovnosti príležitostí a inkluzívneho prístupu k predprimárnemu vzdelávaniu v zmysle:
 - zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon),
 - zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon),
 - ako aj ďalších súvisiacich právnych predpisov Slovenskej republiky a medzinárodných dohovorov o ochrane ľudských práv, najmä práv detí.

ČLÁNOK 2.

VYMEDZENIE POJMOV

1. **Segregácia** vo výchove a vzdelávaní je neopodstatnené oddelenie alebo vylúčenie jednotlivcov alebo skupín detí/žiacov na základe sociálneho pôvodu, etnickej príslušnosti, zdravotného znevýhodnenia alebo iného dôvodu, ktoré má za následok zníženú kvalitu alebo rozsah ich vzdelávania.
2. **Priama segregácia** je úmyselné a vedomé rozdeľovanie žiakov do oddelených skupín alebo tried na základe diskriminačných kritérií.
3. **Nepriama segregácia** vzniká ako dôsledok zdanlivo neutrálneho opatrenia, ktoré však v praxi vedie k diskriminácii určitých skupín detí.

ČLÁNOK 3.

VŠEOBECNÁ ČASŤ

Škola sa pri zabezpečovaní zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní riadi Štandardmi na dodržiavanie zákazu segregácie, ktoré vydalo MŠVVaM SR. Tieto Štandardy sú zakotvené v dodatku školského poriadku a predstavujú súbor zásad, pravidiel a krokov zameraných na predchádzanie a odstránenie segregácie v oblasti vzdelávania. Ich implementácia podporuje napĺňanie princípov výchovy a vzdelávania, ako ich definuje školský zákon 245/2008 Z. z., v rámci škôl a školských zariadení.

Vychádzajú z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa:

Článok 2 ods. 1:

Zabezpečiť práva ustanovené týmto Dohovorom každému dieťaťu nachádzajúcemu sa pod jurisdikciou signatárskeho štátu bez akejkoľvek diskriminácie podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetku, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu a iného postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov alebo zákonných zástupcov.

Článok 2 ods. 2:

Urobiť potrebné opatrenia na to, aby bolo dieťa chránené pred všetkými formami diskriminácie alebo trestania, ktoré vyplývajú z postavenia, činnosti, vyjadrených názorov alebo presvedčenia jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo členov rodiny.

Článok 3 ods. 1:

Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Článok 29 ods. 1:

Výchova a vzdelávanie dieťaťa má smerovať k

- a) rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho jedinečných daností a duševných a fyzických schopností v ich najvyššej možnej miere;
- b) rozvíjaniu úcty k ľudským právam a základným slobodám a k zásadám zakotveným v Charte Organizácie Spojených národov;
- c) rozvíjaniu úcty k rodičom, k vlastnej kultúrnej, jazykovej a hodnotovej identite a k hodnotám krajiny, v ktorej dieťa žije i k hodnotám krajiny svojho pôvodu a k iným kultúram,
- d) príprave dieťaťa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, mieru, znášanlivosti, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi všetkými národmi, etnickými, národnostnými a náboženskými skupinami a osobami domorodého pôvodu;
- e) rozvíjaniu úcty k prírodnému prostrediu.”

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie sú rozpracovaním a realizáciou praktickej časti Metodickéj príručky desegregácie vo výchove a vzdelávaní vydanej MŠVVaM SR.

Štandardy v prepojení na metodickú príručku napomáhajú naplneniu princípu „zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie“. Segregáciu vo výchove a vzdelávaní definuje školský zákon nasledovne: „konanie alebo opomenutie konania, ktoré je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu (antidiskriminačný zákon) a v dôsledku ktorého dochádza alebo by mohlo dôjsť k priestorovému, organizačnému alebo sociálnemu vylúčeniu skupiny detí a žiakov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania alebo k ich oddelenému vzdelávaniu okrem vzdelávania poskytovaného v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (Dohovor proti diskriminácii vo vzdelávaní; Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím) pri uplatňovaní práv národnostných menšín na výchovu a vzdelanie v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a pri vytváraní podmienok na vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním so zohľadnením ich vôle a záujmov a vôle a záujmov ich zákonných zástupcov, ak je účasť na takom vzdelávaní voliteľná a zodpovedá úprave podmienok výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona, osobitne pre výchovu a vzdelávanie na rovnakom stupni vzdelania.”

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa týkajú všetkých oblastí, ktoré upravuje školský poriadok podľa školského zákona (Zákon č. 245/2008 Z. z., § 153 ods. 1):

- výkon práv a povinností detí, žiakov a ich zákonných zástupcov v škole, pravidiel vzájomných vzťahov a vzťahov s pedagogickými zamestnancami a ďalšími zamestnancami školy,
- prevádzka a vnútorný režim školy,
- podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, detí a žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím,
- podmienky nakladania s majetkom, ktorý škola spravuje, ak tak rozhodne zriaďovateľ.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sú definované ako Štandardy postojov a hodnôt a Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní.

ČLÁNOK 4.

ŠTANDARDY DODRŽIAVANIA ZÁKAZU SEGREGÁCIE VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Základným predpokladom pre úspešné zavedenie štandardov, ktoré zabezpečia proces prevencie, či odstraňovania segregácie vo výchove a vzdelávaní je zásadný posun v oblasti postojového a hodnotového nastavenia, kultivácie verejného diskurzu a medziľudských vzťahov všetkých aktérov vzdelávania, ktorí prichádzajú na pôde škôl do kontaktu s deťmi. Spoločnosť 21. storočia potrebuje občanov, ktorí majú také hodnoty, postoje, schopnosti, poznanie a kritické myslenie, aby mohli fungovať ako demokratickí a interkultúrne kompetentní občania. Postojové a hodnotové štandardy sú definované na základe kľúčových ukazovateľov (deskriptorov), ktoré boli vytvorené Radou Európy v dokumente Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru.

Deskriptory sú popisy a vysvetlenia týkajúce sa konkrétneho žiadúceho správania všetkých aktérov vo vzdelávaní:

- Zaobchádzať so všetkými ľuďmi bez rozdielu s rešpektom,
- Vyjadrovať úctu všetkým bez rozdielu a vnímať rozmanitosť ako príležitosť a prínos pre školu pri príprave a realizovaní aktivít výchovno-vzdelávacieho procesu.
- Vyjadrovať druhým ľuďom uznanie ako rovnocenným ľudským bytostiam.
- Rešpektovať ľudí rôzneho vierovyznania.
- Rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné politické názory.
- Prejavovať záujem spoznať presvedčenia, hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet.
- Dávať priestor druhým ľuďom na vyjadrenie sa.
- Preukázať prebratie zodpovednosti za svoje skutky.
- Ospravedlniť sa, pokiaľ niekomu ublížim.
- Vyjadrovať vôľu a záujem spolupracovať a pracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov.

Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní:

- Škola pri uplatňovaní Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vypracuje Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní a využíva Metodickú príručku desegregácie vo výchove a vzdelávaní vydanú MŠVVaM SR.

Štandardy priestorovej desegregácie:

- Do všetkých priestorov školy, určených pre deti, je umožnený rovný (nediskriminačný) prístup všetkým deťom. Škola nemá priestory a budovy vyhradené pre jednotlivé skupiny detí vytvorené za účelom ich vylúčovania alebo neprípustného oddeľovania na základe ktoréhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- Škola v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využíva priestory, ktoré spĺňajú normy stanovené regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, pričom výchovno-vzdelávací proces žiadnej zo skupín neprebieha v priestoroch, ktorých kvalita je výrazne rozdielna oproti iným priestorom v ktorých je realizovaný výchovno-vzdelávací proces.

- Ak má škola v jednotlivých vekových kohortách zastúpenie detí rôzneho etnického, národného alebo sociálneho pôvodu, farby pleti alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona, má vytvorené triedy, v ktorých je vyvážené zastúpenie detí týchto skupín.

b) Štandardy organizačnej desegregácie:

- Škola má nastavenú organizáciu denného programu tak, aby nedochádzalo k vylučovaniu a neprípustnému oddeľovaniu niektorej skupiny detí,
- Všetky skupiny detí školy majú stanovené rovnaké vzdelávacie štandardy, na základe ktorých pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci a ďalší zamestnanci vytvárajú učebné osnovy školského vzdelávacieho programu. Úpravy je možné realizovať len u detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na základe odporúčaní zariadenia poradenstva a prevencie prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu, vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením alebo poskytovaných podporných opatrení.
- Všetky skupiny detí majú umožnený rovný prístup k materiálno-technickému vybaveniu, učebným materiálom a iným vzdelávacím pomôckam výchovno-vzdelávacieho procesu.
- Škola je povinná využiť všetky dostupné prostriedky, nástroje a metódy, aby umožnila prístup ku vzdelávaniu v maximálnej miere všetkým skupinám detí aj v prípade krízových udalostí v škole. Po ukončení krízovej udalosti je škola povinná realizovať príslušné podporné opatrenia na kompenzáciu prípadných výpadkov vo výchove a vzdelávaní, ktoré nemohli byť v maximálnej miere riešené počas krízovej situácie.

c) Štandardy sociálnej desegregácie

- Škola využíva potrebné a dostupné inkluzívne podporné opatrenia na podporu sociálneho začlenenia detí a vytváranie pozitívnej podporujúcej sociálnej klímy v škole, ktorá prispieva k destigmatizácii a odstraňovaniu stereotypov a predsudkov.
- Škola organizuje a podporuje programy neformálneho vzdelávania a mimoškolské aktivity smerujúce k vytvoreniu priaznivej sociálnej klímy a interkultúrneho porozumenia v rámci školy, medzi deťmi ako aj rodičmi.

- Škola prijíma, vzdeláva a vychováva všetky skupiny detí podľa platných právnych predpisov bez vylučovania a neprípustného oddeľovania na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- V škole neexistujú procesy, postupy a usporiadania (ani na úrovni tried), ktoré vylučujú alebo neprípustne oddeľujú skupiny detí na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- Škola umožňuje všetkým skupinám detí, aby sa pre napĺňanie a rozvoj svojho potenciálu zapájali do aktivít a súťaží, ktoré sama organizuje, alebo sú škole sprostredkované, a aktívne ich k tomu motivuje a podporuje.
- Škola pri hodnotení detí nekoná diskriminačne len na základe ich príslušnosti k niektorej sociálnej alebo etnickej skupine alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona.

ČLÁNOK 5.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY

1. Škola zabezpečuje rovnaký prístup ku všetkým deťom bez ohľadu na ich rasu, národnosť, etnickú príslušnosť, sociálne zázemie, jazyk, zdravotný stav, náboženské vyznanie, rodovú identitu, migračné pozadie, kultúrne odlišnosti či akékoľvek iné postavenie. Každé dieťa má právo na rovnaké zaobchádzanie, ochranu a rozvoj v bezpečnom a podnetnom prostredí.
2. Škola aktívne podporuje inkluzívne predprimárne vzdelávanie, v ktorom sú všetky deti prirodzene začlenené do spoločného kolektívu. Individuálne potreby detí sú rešpektované a pedagogická práca je prispôsobovaná tak, aby každé dieťa malo možnosť napredovať vo vlastnom tempe a podľa svojich schopností.
3. Vo všetkých oblastiach výchovno-vzdelávacej činnosti sa dôsledne uplatňuje princíp nediskriminácie, rovnosti príležitostí, ochrany ľudskej dôstojnosti, spravodlivosti a rešpektovania práv dieťaťa. Osobitný dôraz sa kladie na budovanie empatie, vzájomnej úcty, spolupráce a rešpektovania rozmanitosti.
4. Pedagogickí a odborní zamestnanci školy vytvárajú podmienky, ktoré zabraňujú vzniku segregácie, vyčleňovania alebo stigmatizácie detí. Všetky deti sa zapájajú do spoločných

činností a sú vnímané ako rovnocenné členky a členovia kolektívu, pričom sa zohľadňuje ich veková a vývinová špecifickosť.

5. Komunikácia s rodičmi je vedená partnersky a s cieľom podporiť ich spoluúčasť na inkluzívnom prostredí školy. Rodičia sú pravidelne informovaní o právach svojich detí a možnostiach ich podpory v rámci predprimárneho vzdelávania.

ČLÁNOK 6.

POSTUPY A OPATRENIA

1. Škola pravidelne monitoruje a vyhodnocuje podmienky, organizačné postupy a nastavenia v súvislosti s možným výskytom priamej alebo nepriamej segregácie. Sleduje sa napríklad zloženie tried podľa veku a ďalších špecifik, zaradenie detí do skupinových činností, rovnosť prístupu k aktivitám a dostupnosť edukačných pomôcok a podnetného prostredia pre všetky deti.
2. V prípade zistenia podozrenia na segregačné praktiky, neúmyselné vyčleňovanie alebo nerovnaké zaobchádzanie vedenie školy bezodkladne prijme vhodné opatrenia na nápravu. Cieľom je okamžité odstránenie diskriminačných prvkov a zabezpečenie rovnakého prístupu ku všetkým aspektom výchovno-vzdelávacieho procesu. V prípade potreby škola spolupracuje s odborníkmi, školskými podpornými tímami, rodičmi a ďalšími inštitúciami, aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie a podpora všetkých detí.
3. Škola aktívne spolupracuje s odbornými zamestnancami, centrom poradenstva a prevencie, školským podporným tímom, rodičmi a prípadne ďalšími inštitúciami. Cieľom tejto spolupráce je zabezpečiť adekvátnu podporu deťom zo znevýhodneného prostredia alebo s osobitnými potrebami a zároveň posilniť preventívne mechanizmy v oblasti rovnakého zaobchádzania.
4. Všetci zamestnanci školy sú pravidelne informovaní, preškoľovaní a metodicky usmerňovaní v oblasti dodržiavania zásad rovnosti, nediskriminácie a inklúzie. Dôraz sa kladie na schopnosť rozpoznať signály vyčleňovania, na citlivý prístup k rôznorodosti a na aktívnu prevenciu segregácie v každodennej pedagogickej praxi.

ČLÁNOK 7.

IMPLEMENTÁCIA A KONTROLA

1. Tento dodatok je neoddeliteľnou súčasťou vnútorného poriadku materskej školy a jeho znenie je záväzné pre všetkých zamestnancov, ako aj ostatné osoby, ktoré sa podieľajú na realizácii výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole.
2. Zodpovednosť za dohľad nad dodržiavaním štandardov nesie riaditeľ/riaditeľka materskej školy, ktorý/á zároveň zabezpečuje ich praktické uplatňovanie, metodické vedenie zamestnancov a vytváranie podmienok pre ich naplnenie v každodennej praxi.
3. Dodržiavanie tohto dodatku je pravidelne vyhodnocované v rámci vnútornej evaluácie materskej školy, najmä pri plánovaní a aktualizácii školských dokumentov. Súlad so štandardmi môže byť zároveň predmetom kontroly zo strany zriaďovateľa, príslušného Regionálneho úradu školskej správy alebo Štátnej školskej inšpekcie.

ČLÁNOK 8.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Tento dodatok nadobúda účinnosť dňom jeho schválenia riaditeľom/riaditeľkou materskej školy.
2. Dodatok je sprístupnený zákonným zástupcom detí a verejnosti prostredníctvom webového sídla materskej školy a na obvyklom prístupnom mieste v priestoroch školy.

Vo Švedlári, dňa 07.09.2025

Riaditeľ/riaditeľka školy